

بررسی پتانسیل های موجود جهت توسعه اکوتوریسم ورزشی در کویر ایران (نمونه موردی: روستای صادق آباد بافق)

فاطمه ملک زاده^۱، سیدمحمدحسین آیت اللهی^۲، سمیه شهری^۳

^۱ کارشناس ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان، ایران

^۲ دانشیار، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه یزد، ایران

^۳ کارشناسی مهندسی منابع طبیعی، دانشگاه تهران، ایران

چکیده

گردشگری، یکی از پویاترین فعالیت های اقتصادی عصر حاضر است که نقش مهمی در توسعه پایدار شهری- روستایی ایفا می کند. مدیریت و برنامه ریزی برای توسعه گردشگری در نواحی محروم با پتانسیل های بالا در اولویت برنامه های گردشگری کشورهاست. بخش وسیعی از کشور ما را مناطق گرم و خشک در بر گرفته است. مناطق بیابانی ایرانی مکانهای دارای پتانسیل بالا و طبیعتی بکر و رمزآلود برای گردشگری ورزشی هستند که با برنامه ریزی و مدیریت درست می تواند درآمد قابل توجهی برای عمران و آبادی ساکنین این مناطق به ارمغان بیاورد و مردم سخت کوش کویر را از انزوای حاکم بیرون کشد. روش تحقیق از نوع توصیفی - پیمایشی است که اطلاعات آن بصورت میدانی و کتابخانه ای جمع آوری شده است که طی آن پتانسیلهای گردشگری ورزشی منطقه مورد شناسایی قرار گرفته که مشخص شده در صورت وجود استراتژیهای مدیریتی قوی، همکاری و پشتیبانی سازمان ها و ارتقا سطح امکانات منطقه و شناساندن مکان توسط تبلیغات گسترده تر می توان قدمهای محکمی در جذب گردشگر و گردشگر ورزشی برداشت.

واژه های کلیدی: توریسم کویر، توسعه گردشگری، روستای صادق آباد بافق، گردشگری ورزشی، موانع گردشگری در ایران.

۱. مقدمه

امروزه پدیده توریسم در جهان یکی از مسائل مهم و قابل توجه می باشد. صنعت توریسم علاوه بر اینکه یکی از راههای درآمد زائی برای کشورها مورد توجه است، بسیاری از کشورها را بر آن داشته است که سرمایه گذاری قابل توجهی را به این بخش به لحاظ درآمد زائی فراوان آن اختصاص دهند.

در میان صنایع خدماتی، صنعت گردشگری یکی از بخشهای پویا و در حال رشد در سطح بین المللی است (کوزه چیان و همکاران ۱۳۹۰). از سال ۱۹۹۰ قویترین و بزرگترین صنعت جهان محسوب میشود (چن^۱، ۲۰۱۲). علاوه بر این، گردشگری همواره یکی از راههای رسیدن به توسعه پایدار است و در کشورهای جهان سومی که دارای منابع طبیعی غنی هستند گردشگری وابسته به طبیعت، به سرعت در حال رشد است (رحمان^۲، ۲۰۱۲). چنین رشد روز افزون و شتابندهای که این صنعت دارد؛ موجب شده بسیاری از صاحبانظران، قرن بیستم را قرن گردشگری بنامند. به نظر متولیان امور گردشگری، در پایان قرن بیستم و آغاز قرن بیست و یکم، انقلابی در گردشگری رخ میدهد. انقلابی که امواج آن در اقصی نقاط جهان اثرگذار خواهد بود (موسوی گیلانی و همکاران ۱۳۹۱). تفریح و فعالیت تفریحی جزئی از توریسم به شمار میرود. بدین معنا که فعالیت هایی که یا جنبه رسمی دارند، همچون بازی ها و سرگرمی های ویژه، یا جنبه غیر رسمی دارند، مانند پیک نیک (گلگشت) راهپیمایی، کوهنوردی و ماهیگیری. اختیاری بودن، نبود اجبار، غیر رسمی بودن، از روی طیب خاطر انجام دادن و رغبت کامل، از ویژگی های اینگونه فعالیت هاست.

در عصر حاضر، گردشگری ورزشی منبعی سرشار از سود و درآمد است، به گونه ای که این عامل به رقابتی وسیع و جدی میان کشورهای مختلف به منظور گرفتن امتیاز میزبانی رقابت های بین المللی مبدل شده است.

گردشگری ورزشی باعث پر شدن اوقات فراغت و تفریح همراه با نشاط روحی و جسمی مردمان میشود. همچنین سبب افزایش و تحکیم دوستی و صلح و حسن نیت بین ملت ها و نیز ایجاد نشاط و طراوت در جامعه می شود. افزون بر این، گردشگری ورزشی پل های ارتباطی میان فرهنگ های گوناگون، شیوه های زندگی و باورهای مردم ایجاد میکند.

کشور ما نیز به دلیل دارا بودن پتانسیل های اکوتوریسمی در مناطق بکر بیابانی از ظرفیت قابل ملاحظه ای جهت توریسم ورزشی برخوردار است. مدیریت و برنامه ریزی جهت ارتقاء سطح گردشگری و شناساندن جاذبه های کویری و جذب گردشگران در این مناطق خود راهی برای کشیدن مردم به بیرون از شهرها و جان دادن به طبیعت بیجان کویر و دادن امکانات تفریحی و ورزشی به مناطق محرومیست که در حاشیه های کویری سکنی دارند. توریسم ورزشی در این نواحی همچنین در جهت مهار بیابان زایی و افزایش درآمدهای ارزی و کمک به رونق اشتغال نقش بسزائی دارد.

۲. گردشگری ورزشی

گردشگری ورزشی صنعتی است که از ترکیب دو صنعت « ورزش » و « گردشگری » پدید آمد هاست؛ به عبارت دیگر، ورزش یکی از فعالیت های مهم گردشگران در حین گردشگری است و گردشگری و مسافرت نیز با انواع مختلف ورزش همراه است (هنرور، افشار ۱۳۸۳). در کشورهای صنعتی گردشگری به عنوان یک مجموعه کل بین ۴ تا ۶ درصد تولید ناخالص داخلی را تولید می کند. گردشگری ورزشی نیز بین ۱ تا ۲ درصد از تولید ناخالص داخلی (GDP) را شامل می شود و نرخ رشد صنعت گردشگری ورزشی حدود ۱۱ درصد در سال برآورد می شود (هادسون^۳، ۲۰۰۳). "مسافرت به دلایل غیر تجاری (تعطیلات) یا تجاری (غیر تعطیلات / حرفه) برای شرکت یا مشاهده فعالیت های ورزشی" به عنوان گردشگری ورزشی شناخته می شود (دلنیکار^۴، ۲۰۰۳). به طور کلی گردشگران ورزشی یا تماشاچیان هستند و یا گردشگران ورزشی فعال که خودشان در

¹ Chen, Yu-Fen

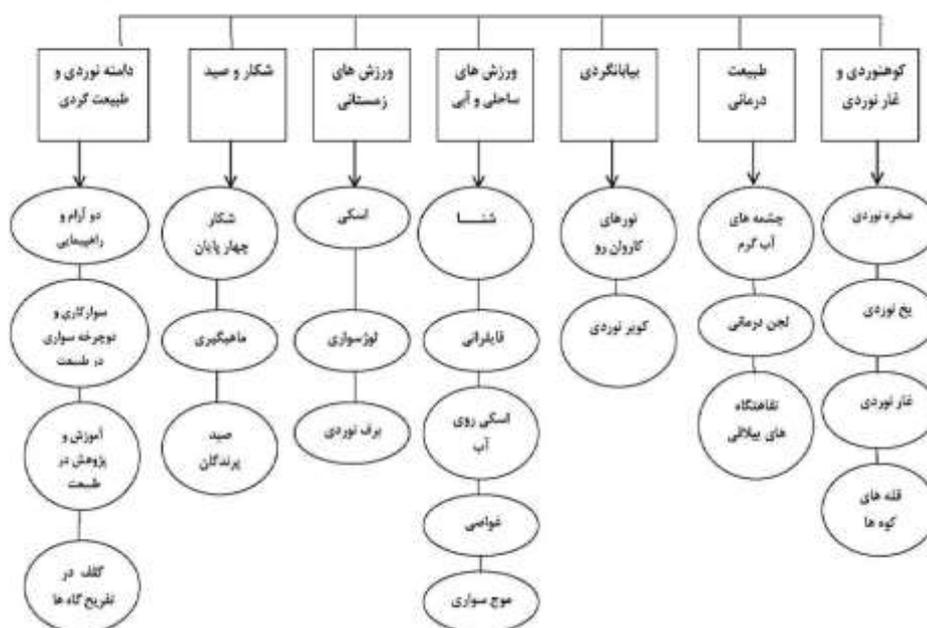
² Rahman H.M

³ Hudsons

⁴ Dolnicar

حین سفر به فعالیتهای مختلف ورزشی می پردازند. محققان مختلف گردشگری ورزشی را به ابعاد و حوزه های مختلفی چون (۱)جاذبه ها (۲)تفریحگاه ها(۳) سفرهای دریایی(۴) رویدادها و(۵) گردشها (تورها) تقسیم بندی کرده اند که در این میان جاذبه ها خود به دودسته جاذبه های طبیعی و جاذبه های ساخته دست بشر تقسیم می شوند. بعضی از کشورهای جهان از جاذبه های طبیعی زیادی برای توسعه گردشگری ورزشی فعال برخوردار هستند و با استفاده از این فرصت ها توانسته اند گردشگری ورزشی را در کشور خود توسعه دهند (هال^۱، ۱۹۹۲). با توجه به بررسی های صورت گرفته و اثبات شده، ایران یکی از ده کشور اول جهان از نظر جذابیت‌های گردشگری است. جاذبه های طبیعی ورزشی موجود در ایران به طور کلی به هفت دسته تقسی مبنی شده است (کریمی، ۱۳۸۷).

این هفت دسته کلی عبارتند از (۱) تپه نوردی (۲) شکار، صید و ماهیگیری (۳) ورزش های زمستانی (۴) ورزش های ساحلی و آبی (۵) بیابانگردی (۶) طبیعت درمانی (۷) کوهنوردی و غارنوردی (شکل ۱).

شکل ۱- جاذبه های طبیعی ورزشی موجود در ایران

۱-۲ موانع موجود در گردشگری ورزشی

در بخش بررسی مشکلات گردشگری ورزشی کشور «مشکلات فرهنگی» با بار عاملی (۰/۷۵) مهمترین مشکل در بخش گردشگری ورزشی کشور است. دومین مشکل از نظر کارشناسان «مشکلات مدیریتی در گردشگری ورزشی کشور» با بار عاملی (۰/۷۲) است و «مشکلات مربوط به زیرساخت‌ها» با بار عاملی (۰/۵۰) سومین مشکل در بخش گردشگری ورزشی کشور است. به دلیل تازگی موضوع گردشگری ورزشی در کشور ما در این حوزه مشکلات متعددی وجود دارد که به طور کلی عبارتند از: «مشکلات فرهنگی» و «مشکلات مدیریتی»، «مشکلات مربوط به زیرساخت‌ها» (ادبی، فیروزجاه همکاران ۱۳۸۶).

الف) مشکلات مربوط به مدیریت:

¹ Hall, C

- ۱- عدم هماهنگی کافی بین سازمانها و وزارتخانه های دست اند کار در گردشگری ورزشی
 - ۲- وجود سازمانهای موازی و نامشخص بودن حدود وظایف بخشهای مسؤول در این حوزه
 - ۳- مشکلات موجود در سرمایه گذاری (بخش دولتی و خصوصی) در بخش گردشگری ورزشی
 - ۴- عدم کنترل و نظارت بر فعالیت واحدهای گردشگری و گردشگری ورزشی
 - ۵- فقدان برنامه ریزی صحیح، دقیق و علمی برای توسعه گردشگری ورزشی در کشور
 - ۶- تفاوت در سیاست گذاری ها، رویه ها و نبود استراتژی روشن در مورد گردشگری ورزشی کشور
- ب) مشکلات فرهنگی در گردشگری ورزشی کشور:**

- ۷- دیدگاه منفی و تلقی نادرست نسبت به گردشگران خارجی در داخل کشور
- ۸- برخورد نامناسب با گردشگران و فقدان امنیت در برخی از مناطق کشور برای گردشگران
- ۹- تنگناهای ایدئولوژیک و عدم انطباق آن با فرهنگ گردشگران
- ۱۰- وجود دیدگاه منفی و تبلیغات سوء در مورد ایران
- ۱۱- آشنایی کم و ناکافی گردشگران ورزشی در مورد جاذبه های طبیعی و منابع موجود در ایران
- ۱۲- کمبود اطلاعات در مورد نیازها و خواسته های گردشگران
- ۱۳- سیستم اطلاع رسانی ناقص و روابط عمومی ضعیف با گردشگران

ج) مشکلات مربوط به زیرساختها:

- ۱۴- عدم وجود امکانات و تأسیسات تفریحی ورزشی استاندارد و مطلوب در مناطق مستعد
- ۱۵- عدم ارائه امکانات و خدمات رفاهی مناسب به گردشگران به هنگام اقامتشان
- ۱۶- کمبود تأسیسات اقامتی و هتلهای استاندارد در سطح بین المللی برای اقامت گردشگران
- ۱۷- قوانین مختلف دست و پاگیر در مورد صدور ویزا، گمرکات و مدت اقامت گردشگران
- ۱۸- ضعف در سیستم حمل و نقل زمینی، هوایی و ریلی کشور
- ۱۹- ضعف تکنولوژی و دانش نظری و علمی در بخش گردشگری ورزشی

۱-۳ اهمیت توجه به گردشگری ورزشی

صنعت گردشگری که از دیرباز مورد توجه بشر بوده، امروزه نقش ویژه ای در اقتصاد جهانی به عهده دارد. علاوه بر آن این صنعت عامل موثری در تعامل فرهنگ ها، گفتگوی تمدن ها و برقراری تحکیم انس و الفت بین ملت هاست. گردشگری ورزشی کلید عظیم میزبانی حادثه ای بزرگ مثل رقابت های المپیک یا جام جهانی است و این دلیل صرف میلیون ها دلار را با جذب گردشگران را به دنبال دارد (کرامپتون^۱، ۱۹۹۷).

تجارت ورزش و صنعت گردشگری صنعتی ترکیبی است و آنقدر سودآوری دارد که تمام کشورها، مناطق، دفاتر سازمانی، سازمان های متولی ورزش و خود رشته های ورزشی از آن سود می برند. به طوری که بابت هر روز برگزاری رقابت های گاهی ۰۴۴ میلیون دلار سود عاید کشور میزبان می شود (هنرور، افشار ۱۳۸۸). با توجه به بررسی های صورت گرفته، جمهوری اسلامی ایران یکی از ۱۰ کشور اول دنیا از نظر جذابیت های گردشگری است؛ اما آنچه مسلم است این کشور با وجود داشتن پتانسیل های بسیاری در زمینه گردشگری، متأسفانه هنوز نتوانسته به آن درجه و اعتبار و جایگاه واقعی خود دست یابد، چرا که سهم گردشگری کشور ما (که گردشگری ورزشی نیز جزئی از آن محسوب می شود) از تولید ناخالص ملی فقط ۰.۱٪ درصد است (هنرور و همکاران ۱۳۸۴).

¹ Crompton

۴. گردشگری ورزشی در مناطق کویری ایران

کشور ما ایران یکی از اقلیم‌های بزرگ کویری و بیابانی (اقلیم بیابانی معتدل) جهان را در خود جا داده و در بین یکی از بزرگترین کمربند‌های بیابان‌زایی دنیا (که شامل صحرای بزرگ آفریقا، صحرای عربستان، ترکمنستان، گبی و تار میشود) واقع شده است. از مهمترین کویرهای ایران که دارای پتانسیل‌های گردشگری و اکوتوریسم بالایی هستند عبارتند از:

۱- کویر مرنجاب: در شمال شهرستان آران و بیدگل از توابع شهرستان کاشان در استان اصفهان قرار دارد.

۲- کویر مسیله: در بین استانهای قم و اصفهان واقع است.

۳- کویر مرکزی: کویر مرکزی یا چاله کویر در محدوده جغرافیایی

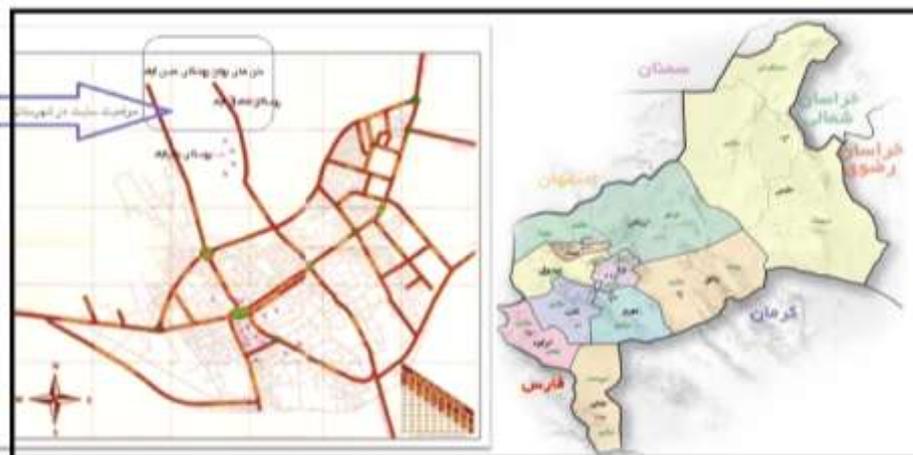
۴- کویر میقان: در شمال شرقی اراک واقع است

با توجه به بررسی‌های صورت گرفته و اثبات شده، کشور ایران یکی از ده کشور اول جهان از نظر جذابیت‌های گردشگری است و از لحاظ تنوع زیستی و تنوع جاذبه‌های طبیعی رتبه پنجم را در جهان را دارا می‌باشد. در این میان استان‌هایی در کشور که دارای مناطق بکر، ساحلی و کوهستانی، شن زار و جاذبه‌های ورزشی و... هستند که با برنامه ریزی درست مسئولین کشور می‌تواند مورد توجه ورزشکاران و گردشگران واقع شده و به عنوان مقصدی برای گذران اوقات فراغت با انگیزه تفریح و استراحت انتخاب شده و در دوره زمانی خاص، تعداد گردشگران را به خود جلب کنند (مجتبوی، کوروش ۱۳۸۷).

ایران به دلیل برخورداری از شرایط ویژه جغرافیایی و اقلیمی، توانایی پذیرایی از خیل عظیمی از ورزشکاران (کوهنوردان، دوچرخه سواران، بیابان گردان، قایق رانان و علاقه مندان به ورزش مفرح اسکی و همچنین، مسابقات رالی خصوصاً رالی در کویر) را داراست (فتح‌اللهی، امید ۱۳۸۶). مناطق بیابانی ایران سرشار از جاذبه‌های توریستی و گردشگری هستند. از یزد و کاشان و اصفهان تا کرمان و خراسان و سمنان و... که همگی در محدوده مناطق بیابانی ایران قرار گرفته‌اند و هر یک از شهرهای این استانها ویژگی‌های خاص تاریخی-فرهنگی و طبیعی خود را دارند که میتوانند در جهت جذب گردشگران داخلی و خارجی بخوبی نقش ایفا کنند (ادبی، فیروزجاه ۱۳۸۸). از کویرهای نمک بیابان‌های مرکزی تا لوت و تپه‌های شنی اطراف هریک از شهرها و روستاهای مناطق فوق با برنامه ریزی و مدیریت درس می‌توان در آمد قابل توجهی برای عمران و آبادانی مردم همان سرزمین کسب کرد که خود راهی در جهت مهار بیابان‌زایی محسوب می‌شود.

۵. معرفی منطقه

شهرستان بافق در ۱۱۰ کیلومتری جنوب شرق استان یزد و از لحاظ وسعت دومین شهرستان استان می‌باشد. این شهرستان با مساحتی حدود ۱۷۶۳۳ کیلومتر مربع، دومین شهرستان وسیع استان یزد است که از شمال شرقی به استان خراسان و از جنوب و جنوب شرقی به استان کرمان محدود می‌شود (کارگران بافقی ۱۳۸۰). محدوده مورد مطالعه روستای صادق آباد بافق و معرفی جاذبه‌های ورزشی آن است. این روستا در ۱۵ کیلومتری شمال شهرستان بافق واقع است و بدلیل وجود ریگزارهای روان در این منطقه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد (شکل ۲).

شکل ۲- نقشه شهرستان بافق و شهرهای همجوار - موقعیت منطقه و سایت

۱-۵. معرفی پتانسیل های ورزشی روستای صادق آباد بافق

تپه های شن روان صادق آباد یکی از جالب ترین جاذبه های توریستی استان یزد است که در ۱۷ کیلومتری بافق و همجوار روستای صادق آباد واقع شده است که در تعطیلات نوروز، روزانه به طور متوسط میزبان ۲۰۰۰۰ تا ۳۰۰۰۰ گردشگر داخلی و خارجی بوده است که این طبق آمار سازمان میراث فرهنگی استان یزد در فروردین ماه ۱۳۹۵ تعداد ۲۰۰۰۰۰ نفر از این شهرستان بازدید کرده اند. این منطقه پتانسیل بالایی در جذب توریست و گردشگر دارد ولی هنوز امکانات کاملی برای این کار فراهم نشده است که امید میرود با حمایت مسئولین و برنامه ریزی های سازمانی از استعدادهای طبیعی این مکان زیبا در جهت بهبود امکانات تفریحی منطقه استفاده شود.

از جمله پتانسیل هایی که می توان در این مناطق بیابانی، خشک و نیمه خشک کشور اشاره کرد عبارتند از:

- ۱- انواع ورزش های ساحلی از جمله: والیبال ساحلی، فوتبال ساحلی، تنیس خاکی و...
- ۲- اسکی روی شن: مجهز به تله کابین برای بالا رفتن از تپه های شنی
- ۳- شتر سواری: جهت سواری و دیدن تپه های ماسه ای
- ۴- موتور سواری: توسط موتور سیکلت چهارچرخه که با توجه به اندازه های کوچک آن قابلیت حرکت در نقاط پر فراز و نشیب را دارد.
- ۵- سافاری: توسط خودروهای دو دیفرانسیل و مخصوص حرکت روی تپه ها، هیجان مضعافی را به گردشگران می بخشد.
- ۶- شن نوردی: یکی از مفرح ترین تفریحات این مناطق بالا رفتن از تپه های نه چندان مرتفع شنی و بدست آوردن آرامش فکری و تقویت قوای بدنی است.
- ۷- بیابان گردی: دیدن مناطق بکر کویری توسط تورهای بیابان گردی و دیدن گونه های متنوع گیاهی.
- ۸- کویر نوردی: پیاده روی در کویر به عنوان شاخه ای از ورزش های طبیعی به راحتی می تواند یکی از پرترفدارترین رشته ها در محیط های شهری، روستایی و طبیعی باشد. پیاده روی در طبیعت را میتوان به اشکال مختلفی چون پیاده روی درجاده، پیاده روی در دشت و مسافرت با کوله پشتی تقسیم بندی نمود
- ۹- دوچرخه سواری طبیعی: دوچرخه سواری تفریحی و خانوادگی در طبیعت نیز می تواند خود به عنوان شاخه ای پرترفدار از ورزش های طبیعی و پاک مورد توجه قرار گرفته و دنبال می شود.
- ۱۰- پرواز با چتر پاراسل: بر فراز شن های روان که امکان دید گستره به کویر بی کران را فراهم میکند (شکل ۳).

شکل ۳- نمایی از تفریحات موجود در منطقه

۶. پیشنهادها و راهکارهای عملیاتی توسعه گردشگری ورزشی کویر صادق آباد

با نگرش به اهمیت جهانی صنعت گردشگری ورزشی، کشور ما به دلیل تنوع چشم اندازهای طبیعی می تواند بصورت یکی از قطب های گردشگری ورزشی دنیا مطرح شود و هر ساله میلیون ها توریست را به سوی خود جلب نماید. این امر همچنین باعث رونق اقتصادی و عمرانی مناطق دارای جاذبه های گردشگری ورزشی طبیعی کشور میگردد.

شن زارهای صادق آباد بافق نیز بدلیل دارا بودن جاذبه های بی نظیر طبیعی می تواند مخاطب خیل عظیمی از گردشگران ورزشی و اکوتوریسم باشد. ولیکن بدلیل ناشناخته بودن در سالهای اخیر مورد توجه و استفاده گردشگران قرار گرفته و نیازمند پشتیبانی هایی جهت تخصیص امکانات و توسعه ی مکانی و تبلیغات گسترده و در نتیجه جذب گردشگران به این مکان می باشد. لذا برای رفع موانع موجود در برنامه ریزی توریسم ورزشی و توسعه آن، به نظر می رسد موارد زیر در توسعه گردشگری ورزشی این منطقه موثر واقع شود:

- ۱- مدیریت و برنامه ریزی صحیح و مقتدر که دستیابی به اهداف توسعه گردشگری ورزشی را تسهیل می بخشد.
- ۲- پیوند و روابط بین سازمانی میان اداره تربیت بدنی استان و اداره میراث فرهنگی و گردشگری استان و شهرستان جهت برگزاری رویدادهای قابل توجه فرهنگی و ورزشی
- ۳- مسیر یابی و مکان یابی مناسب برای انجام ورزش های سازگار با طبیعت.
- ۴- برخورداری گردشگر ورزشی از هوا و غذای پاک و سالم و سرمایه گذاری در جهت تأمین امکانات و ایجاد زیر ساخت های رفاهی برای آنها
- ۵- شناسایی کشورهای فعال در این زمینه و استفاده از تجارب و سیاست های کلی آنها
- ۶- آنالیز فواید اقتصادی و مشارکت گردشگران ورزشی
- ۷- میزبانی رویداد های ورزشی مرتبط با پتانسیل های منطقه در سطح شهرستان و استانی
- ۸- ایجاد تفاهم نامه بین سازمان تربیت بدنی و سازمان گردشگری و میراث فرهنگی با صدا و سیما به منظور ارائه تبلیغات و معرفی در زمینه توریسم ورزشی و جاذبه های گردشگری منطقه به عموم مردم
- ۹- افزایش امنیت منطقه

۱۰- اختصاص زمین‌های ورزش والیبال ساحلی، فوتبال ساحلی، زمین تنیس خاکی، پیست سافاری، موتور ۴ چرخ، اسکی روی شن، پیست شتر سواری و اسب سواری و برگزاری جشنواره‌های ورزشی و میزبانی مسابقات ساحلی و تورهای ورزشی مطابق موارد ذکر شده

۱۱- اختصاص پارک شنی مختص بازی کودکان

۱۲- تهیه و تدوین و پخش دفترچه‌های راهنمای گردشگری ورزشی

۱۳- تهیه پوسترهای بزرگ و زیبا از مناطق تاریخی و سیاحتی و گردشگری ورزشی و نصب آن در جاده‌های استان

۱۴- نصب تابلوهای توریستی و گردشگری ورزشی و معرفی جاذبه‌های گردشگری ورزشی در ادارات و مدارس و دانشگاه‌ها

۱۵- برگزاری تفریحات شبانه برای گردشگران ورزشی

۱۶- بکار بستن مکان‌های دیدنی و تاریخی در طول مسیر از بافق تا روستای صادق آباد و گذاشتن تورهای رایگان برای بازدید از این اماکن

۱۷- توسعه و ارتقا مراکز اسکان و راه‌های ارتباطی

۱۸- شناسایی ورزش‌های بومی و محلی در منطقه و برگزاری مسابقات بازی‌های بومی، محلی در سطوح مختلف استانی و برون استانی

۱۹- برگزاری جشنواره‌ها و همایش‌ها و نمایشگاه‌های سنتی با رویکرد ورزشی در هر منطقه

۲۰- راه‌اندازی تورهای گردشگری ورزشی و اردوهای جهت شناخت بازی‌های بومی محلی هر منطقه

۲۱- دعوت از سرمایه‌گذاران برای سرمایه‌گذاری

۷. نتیجه‌گیری

ایران یکی از زیباترین کشورهای جهان است که به تاریخ چند هزارساله و زیبایی‌های خیره‌کننده مشهور است. طبق نظریه‌ی پروفیسر پرویز کردوانی ایران پس از آمریکا دومین کشور جهان است که همزمان که در یک نقطه کشور می‌توان شنا کرد در نقطه دیگر کشور می‌توان به ورزش اسکی پرداخت و با وجود سواحل زیاد در شمال و جنوب و همچنین وجود صحراها و بیابان‌ها و کوه‌های بی‌شمار و رودخانه‌ها و ... هنوز سرمایه‌گذاری خوبی برای گردشگری ورزشی در این کشور انجام نشده و این صنعت متأسفانه مورد غفلت واقع گردیده است. شهرستان بافق دارای پتانسیل‌های قوی اکولوژیکی و ذخایر عظیم معدنی و ثروت خداداد است که علی‌رغم این منابع و سرمایه‌های ملی از امکانات تفریحی و ورزشی کافی بهره‌مند نمی‌باشد. طبیعت زیبای کویری و تپه‌های شنی روستای اطراف آن فرصتی برای فعالیت‌های گسترده‌ی ورزشی و در پی آن بیرون کشیدن مردم از شهر را فراهم می‌کند که حتی در سطح وسیع آن می‌تواند پاسخگوی گردشگران کشوری نیز باشد. این منطقه سرشار از جاذبه‌های زیبای اکوتوریسم می‌باشند. تپه‌های شنی و ریزش‌های موجود در این مناطق مکان‌هایی با پتانسیل بالای گردشگری ورزشی هستند که می‌توانند فرصتی برای ورزش‌های والیبال ساحلی، فوتبال ساحلی، تنیس خاکی، سافاری، موتور ۴ چرخ، اسکی روی شن، شتر سواری و اسب سواری، شن نوردی و پیاده روی و انواع ورزش‌های ساحلی برای سنین مختلف باشد؛ که این ورزش‌ها اهمیت ویژه‌ای در جذب گردشگران و جهانگردان داخلی و خارجی دارند. با توجه به مطالب گفته شده، پیشنهاد می‌شود با برقراری پیوند سیستمی میان سازمان‌های ورزشی، ادارات کل تربیت‌بدنی استانها با سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و ایجاد تفاهم‌نامه ورزشی با کشورهای همجوار زمینه‌ی فعال‌سازی این صنعت در کشور را به ارمغان آورد. ایران می‌تواند از جاذبه‌های طبیعی موجود در استان‌های خود برای جذب گردشگران ورزشی اقدام نماید و از این پتانسیل‌ها و مواهب خدادادی در جهت توسعه گردشگری ورزشی گام بردارد، دولت می‌تواند با شناخت قابلیت‌ها و توانمندی‌های گردشگری ورزشی در استان‌های کشور و ورزش‌های بومی محلی هر استان و استان‌هایی که دارای مناطق بکر، ساحلی و کوهستانی، شن‌زار و جاذبه‌های ورزشی و... خاصی هستند، با برنامه‌ریزی درست و مدبرانه مورد توجه ورزشکاران و گردشگران واقع شده و به عنوان مقصدی برای گردشگران ورزشی در داخل و خارج از کشور تبدیل شود.

پیشنهاد میشود جهت رشد و گسترش توریسم ورزشی در شهرهای کویری ایران و مناطق دور افتاده، مدیریت و برنامه ریزی صحیح و مقتدری انجام پذیرد و با شناخت قابلیت ها و توانمندیهای گردشگری ورزشی از این پتانسیل ها و مواهب خدادادی در جهت توسعه گردشگری ورزشی گام بردارد. همچنین با توجه به پتانسیل های هر منطقه ورزش های بومی و محلی نیز رشد و گسترش پیدا کند؛ که این امور از طریق ارتباط بین سازمان های ورزشی با سازمان میزات فرهنگی و گردشگری و ایجاد پیوند میان آنها امکان پذیر میباشد و با برنامه ریزی درست این مناطق کویری را از انزوا بیرون آورده و مقصدی برای گردشگران ورزشی در داخل و خارج کشور تبدیل کرد.

منابع

۱. ادبی فیروزجاه، جواد؛ کوزه چیان، هاشم؛ احسانی، محمد (۱۳۸۸)، "بررسی مهم ترین جاذبه های طبیعی ورزشی موثر بر توسعه گردشگری ورزشی کشور از دیدگاه کارشناسان ورزشی و گردشگری" مدیریت ورزشی شماره ۱. صص ۶۷-۸۱.
۲. فتح اللهی، امید (۱۳۸۶)، "بررسی تطبیقی نقش عوامل موثر بر توسعه گردشگری ورزشی از دیدگاه مدیران و دست اندرکاران ورزش ایران و ترکیه"، مجموعه مقالات ششمین همایش بین المللی تربیت بدنی و علوم ورزشی، کیش، صص ۱۸-۲۴
۳. کارگران بافقی، رضا (۱۳۸۰)، "سیمای تاریخی شهرستان بافق"، جلد اول، چاپ دوم، انتشارات نیکوروش یزد. صص ۱۹.
۴. کرمی، ناصر (۱۳۷۸)، "کوتوریسم ایران"، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، معاونت تحقیقات آموزش و برنامه ریزی، گروه مطالعات اکوتوریسم. گزارش وضعیت، نگارش نخست.
۵. کوزه چیان، هاشم؛ خطیب زاده، مهدی؛ هنرور، افشار (۱۳۹۰)، "نقش ابعاد کیفیت خدمات گردشگری در رضایتمندی گردشگری ورزشی"، نشریه پژوهش های مدیریت ورزشی و علوم حرکتی، سال اول، شماره ۲. صص ۱۹-۳۲.
۶. مجتبیوی، کوروش (۱۳۸۷)، "توریسم ورزشی". تالیف و ترجمه؛ انتشارات کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران، تهران. صص ۱۲-۱۷
۷. موسوی گیلانی، سیدرضا؛ اسدی، حسن؛ سجادی، نصرالله (۱۳۹۱)، "بخش بندی بازار گردشگری ورزشی ایران برای گردشگران خارجی و ارائه مدل بازار هدف"، نشریه مدیریت ورزشی "حرکت" شماره ۱۲. صص: ۳۷-۶۱.
۸. هنرور، افشار (۱۳۸۳)، "بررسی عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری ناشی از برگزاری رویدادهای ورزشی بین المللی در کشور"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم تهران.
۹. هنرور، افشار (۱۳۸۸)، "طراحی الگوی بازاریابی گردشگری ورزشی در ایران"، هفتمین همایش بین المللی تربیت بدنی و علوم ورزشی. صص ۵-۸
۱۰. هنرور، افشار؛ مشرف جوادی، بتول؛ غفوری، فرزاد (۱۳۸۴)، "عواملی سوقدهنده گردشگران به رویدادهای ورزشی بین المللی برگزار شده در کشور"، المپیک، شماره ۳، صص ۶۴-۵۱.

11. Chen, Yu-Fen; Mo, Huai-en (2012), "Attendees' perspectives on the service quality of an exhibition organizer: A case study of a tourism exhibition", *Journal of Tourism Management Perspectives*, 1, 28-33.
12. Crompton, (1997); " motives of visitors attending festival events *annals of tourism research*", pp425-439.
13. Dolnicar, S., (2003). "Who is Riding the wave? An investigation into development and psychographic characteristics of surf Tourists". Coffs Harbour, Australia.
14. Gammon, S., & Robinson, T. (1997). "Sport and Tourism : a conceptual framework". *Journal of Sport Tourism*. 4, 3, PP:8-24.
15. Gibson, H.J., (1998a). "Sport Tourism : A critical analysis of research". *Sport Management Review*, 1, PP:45-76.

16. Hall, C., (1992b), "*Adventure, Sport and Health Tourism*", in *Special interest Tourism* (edited by M.L.and C.M.Hall), Bellhaven press, London, PP:141-158.
17. Hudsons, S., (2003). "*Sport and Adventure Tourism*", The Haworth Press.
18. Rahman H.M. Tuiedur and Shil Shrabanti Rani (2012), "*Measuring service satisfaction of young tourists: a case study of Lawachara National Park, Bangladesh*", *International Journal of Tourism and Hospitality Research*, Vol. 29, No. 2, 096-206.

Investigate the Potential of Ecotourism Development of Sports in the Iranian Desert (Case Study: Sadegh Abad village in Bafgh)

Fatemeh Malekzadeh¹, Seyed Mohammad Hossein Ayatollahi², Somayeh Shahry³

1- *Master of Architecture, Islamic Azad University of Daghan, Iran*

2- *Associated professor, Faculty of Art and Architecture, Yazd University, Iran*

3- *Master of Natural Resources, Tehran University, Iran*

Abstract

Tourism is one of the most dynamic economic activities of present age which has an important role in the sustainable development of urban-rural contemporary managing and planning for tourism development in deprived areas with high potential, is the touristic planning priority of the countries. a large part of our country is hot and dry regions covered. deserts of Iran have high natural potential and mysterious for sports tourism which can has significant revenue for the development of inhabitants of these areas with proper planning and managing and can helps these hard working people of the desert to get rid of the presence isolation and aloneness. the research method is descriptive- survey and data's collected in accordance to field researches and library information which the potential of sports tourism of the area is recognized and in the case of strong leadership, cooperation and organizations supports and improving the area's facilities and regional advertising can play an important role to attract tourists and sport tourists.

Keywords: Desert Tourism, Sadiq Abad Village of Bafgh, Sports Tourism, Tourism Development, Tourism Obstacles in Iran
